

Lägesrapport om Europa 2020

Statsrådsberedningen

2014-04-08

Dokumentbeteckning

KOM(2014) 130

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén En genomgång av strategin Europa 2020 för smart, hållbar tillväxt för alla

Sammanfattning

Den 5 mars presenterade kommissionen ett meddelande om Europa 2020, EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi, som innehåller en lägesbeskrivning av strategin och hur EU ligger till i förhållande till dess övergripande syfte och målsättningar. Meddelandet är ett första steg inför en kommande halvtidsöversyn av Europa 2020-strategin. Meddelandet drar inga slutsatser och framhåller inga rekommendationer utan avser ligga till grund för ett kommande offentligt samråd där berörda parter ges möjlighet att inkomma med synpunkter på hur Europa 2020-strategin bör utvecklas de kommande fem åren.

Regeringen välkomnar meddelandet och en halvtidsöversyn av Europa 2020 och anser det angeläget att upprätthålla ambitionsnivån och fokus i arbetet med Europa 2020 som EU:s gemensamma strategi för att uppnå långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättningen. Regeringen stödjer en fokuserad strategi som är inriktad på genomförande av tillväxt drivande åtgärder. Regeringen återkommer med mer detaljerade ståndpunkter inom ramen för den kommande halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin.

1.1 Ärendets bakgrund

I juni 2010 antog Europeiska rådet Europa 2020 - en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. Syftet med strategin är att förbättra förutsättningarna för full sysselsättning samt hållbar tillväxt för alla till år 2020. Strategin bygger på tre prioriteringar som ska förstärka varandra:

- smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation,
- hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi, samt,
- tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Kommissionens meddelande om Europa 2020 från den 5 mars 2014 utgör ett första steg inför en halvtidsöversyn av Europa 2020 som väntas pågå under ett års tid.

1.2 Förslagets innehåll

I meddelandet påminner kommissionen om hur strategin utformades mitt under den ekonomiska krisen. Det huvudsakliga syftet var att, på basis av erfarenheter från den tidigare Lissabonstrategin, EU skulle gå starkare ur krisen och att omvandla EU till en smart, hållbar och inkluderande ekonomi med hög sysselsättning, produktivitet och social sammanhållning. Kommissionen understryker att det är angeläget att en kommande översyn tar hänsyn till den ekonomiska krisen och EU:s reaktion till denna i form av ett stärkt ramverk för ekonomisk samordning. Vidare belyser kommissionen vikten av att förstå krisens fulla effekter och enas om var EU står idag som ett första steg i arbetet med att se över strategin. I detta avseende identifierar kommissionen tre huvudsakliga effekter av den ekonomiska krisen:

- Försvagade offentliga finanser
- Fragmenterade finansiella marknader och bristande tillgång till finansiering.
- Stigande arbetslöshet och ökande klyftor såväl mellan som inom medlemsstaterna.

Kommissionen pekar även på att de långsiktiga utmaningar för tillväxten som identifierades under 2010 fortsatt är relevanta: den demografiska utvecklingen, stigande ojämlikhet, globaliseringen, produktivitetsgap gentemot andra ekonomier och ineffektivt resursutnyttjande.

När det gäller målen konstaterar kommissionen att EU ligger bra till vad gäller att möta utbildningsmålen samt klimat- och energimålen, men att det i

dagsläget ser svårt ut för EU att möta sysselsättningsmålet, FoU-målet och målet för social delaktighet. Kommissionen framhåller att målen visserligen har sina begränsningar genom att de t.ex. inte är uttömmande, att de är formulerade som kvantitativa snarare än kvalitativa mål och att de är politiskt istället för juridiskt bindande (med undantag för klimat- och energimålen). Fördelarna med målen anges samtidigt vara att de fungerar som vägmarken för att styra politiken åt rätt håll, att de möjliggör jämförelser mellan områden och medlemsstater och att de är lätta att följa upp. Sammanfattningsvis konstaterar kommissionen att målen inte är självändamål, men att de bidrar till att öka den politiska medvetenheten och därigenom bidrar till politiskt fokus på såväl nationell nivå som EU-nivå. Vidare konstaterar kommissionen att flaggskeppsinitiativen, som var en form av mini-arbetsprogram som skulle stödja strategins olika delar, bidragit till ömsesidigt lärande samt tjänat som ramverk för utformandet av EU:s fonder för 2014-2020. Kommissionen betonar i sammanhanget att Europa 2020 också stöds av viktigare EU-policys och instrument såsom den inre marknaden, EU-budgeten och den externa agendan (framförallt handel).

Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning lyfts fram som ett trovärdigt ramverk och ett potentiellt kraftfullt instrument för att driva på de nödvändiga prioriteringar som krävs för att möta Europa 2020-strategins övergripande syften. Vidare pekar kommissionen på att den europeiska terminen gör det möjligt att effektivt kombinera vägledning på EU-nivå med beaktande av nationella förutsättningar utan att alla behöver passa in i samma mall. Kommissionen lyfter även fram en rad positiva effekter av den europeiska terminen såsom stärkt dialog mellan EU och den nationella nivån, integrerad övervakning av ekonomiska och finansiella frågor, större samverkan och utbyte av erfarenheter medlemsstater emellan. Samtidigt ser kommissionen utmaningar när det gäller att förena den kortsiktiga krishanteringen med ett mer långsiktigt perspektiv, att uppmuntra till ömsesidig granskning länderna emellan samt att öka delaktigheten och ägarskapet bland aktörerna. Kommissionen ser dessutom en risk att terminen har blivit en alltför komplex och byråkratisk process, snarare än politisk styrd och fokuserad. Mot denna bakgrund menar kommissionen att det är ett bra tillfälle att se över den europeiska terminen i anslutning till en översyn av Europa 2020 under året.

Kommissionen sammanfattar meddelandet med att konstatera att skälen för Europa 2020 är lika relevanta idag som 2010, och att EU behöver stärka sin tillväxtstrategi för att leva upp till medborgarnas förväntningar och EU:s globala roll. Kommissionen konstaterar att det viktiga i en översyn av strategin är att identifiera de rätta prioriteringarna för EU efter krisen för de kommande fem åren till 2020.

I bilagan redogör kommissionen för de framsteg som tagits när det gäller måluppfyllelsen på såväl EU-nivå som för varje land och den identifierar trender i nationellt genomförande samt jämförelser med länder och regioner utanför EU. Sverige faller väl ut i jämförelse med andra länder och ligger högst placerad vad gäller sysselsättningsnivå och andel förnyelsebar energi, på andra plats när det gäller FoU och mycket bra till när det gäller utbildningsmålen

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen direkt inverkan på svenska regler. Europa 2020-strategin bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet har i sig ingen direkt inverkan på EU-budgeten eller medlemsstaternas budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet och en kommande halvtidsöversyn av Europa 2020. Det är viktigt att upprätthålla ambitionsnivån och fokus i arbetet med Europa 2020 som EU:s gemensamma strategi för att uppnå långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i EU.

Regeringen stödjer en fokuserad strategi som är inriktad på genomförande av tillväxtdrivande åtgärder. Det handlar framför allt om att stärka och modernisera den inre marknaden, främja öppen och fri handel, satsa på utbildning, forskning och innovation, få till stånd välfungerande arbetsmarknader med ett högt deltagande bland såväl kvinnor som män samt att dra nytta av omställningen till en grön resurseffektiv ekonomi. Vidare anser regeringen att det är viktigt att upprätthålla sunda offentliga finanser och att åtgärder finansieras genom sunda och transparenta finansieringskanaler.

Regeringen välkomnar att kommissionen i sin analys identifierar tillvaratagandet av kvinnors arbetskraftspotential som nödvändigt för framsteg mot sysselsättningsmålet. Samtidigt lyfts kvinnor inte längre fram i formuleringen av sysselsättningsmålet och meddelandet lämnar mer att önska i fråga om ökat kvinnligt deltagande som en betydande tillväxtresurs.

Regeringen delar kommissionens syn att en starkt inre marknad och en öppen och fri handel spelar en central roll för att stärka EU:s globala konkurrenskraft och uppnå Europa 2020-strategins övergripande målsättningar.

Regeringen kommer att återkomma med mer detaljerade ståndpunkter inom ramen för den kommande halvtidsöversynen av strategin.

En utgångspunkt för regeringen är att medlemsstaternas befogenheter gällande arbetsmarknad, sociala frågor och på skatteområdet inte försvagas och att parternas autonomi respekteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Rapporten har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 119 i EU-fördraget

Artikel 121 i EU-fördraget

Artikel 148 i EU-fördraget

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet presenterades vid EPSCO den 10 mars och berördes övergripande vid Europeiska rådet den 20-21 mars. Meddelandet kommer att

utgöra grund för den halvtidsöversyn av Europa 2020 startegin som kommissionen avser att inleda genom ett offentligt samråd under våren. 2013/14:FPM67

4.2 Fackuttryck/termer

Europeiska terminen: Den europeiska terminen syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsländernas åtgärder inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020), stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser. Den fjärde europeiska planeringsterminen inleddes i november 2013 med att kommissionen i den årliga

tillväxtrapporten presenterar förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken i EU för det kommande året.